

Rozhlas. K námětu komory pražské usnesla se Konfederace duševních pracovníků účastnit se činně československého rozhlasu vždy dvěma desítiminutovými přednáškami měsíčně a vyzývá jednotlivé odbory K. d. p. k spolupráci. Žádáme proto všechny kolegy, kteří by měli zájem na tom, aby se přihlásili v naší redakci a zaslali nám dotyčné thema přednášky, abychom mohli onatit vše potřebné na uskutečnění této přednášky. — Dlužno voliti obsah, zajímavější široké obecnost, vyhnouti se přílišné specialisaci, zejména odborným výrazům, v úvodě naznačiti směr přednášky a v přednášce používatí krátkých vět. — Přednášky musí býti psány na jedné straně půlstránky ob řádek a desítiminutová přednáška zaujímá asi 3 archy, takto psané. — Přednášky buďte zaslány ve 2 exemplářích. — Přednášky jsou avisovány týden předem v Radio-journalu a proto je nutno, oznámiti je 14 dní předem. Honorář za jednu přednášku činí 100 Kč, přednáší-li autor sám, předčítá-li ji hlasatel pouze 50 Kč.

Nový notářský řád. Novinami prošla zpráva, že ministerstvo spravedlnosti hodlá předložiti v jarním zasedání N. S. osnovu notářského řádu. — Jak jsme se informovali, nezkládá se zpráva ta na pravdu, poněvadž dosud nepodal Spolek německých notářů své vyjádření o navržené stylisaci ministerství, následkem čehož, jak jsme již v předešlém čísle uvedli, celá akce uvízla.

Právníká Jednota na Slovensku v Bratislavě byla pověřena Právníkou Jednotou Moravskou v Brně a Právníkou Jednotou pražskou aby uspořádala v roce 1930 v Bratislavě III. Všeprávnícký sjezd. Za tím účelem utvořeny byly tyto odbory: I. Odbor občanského práva hmotného, II. občanského soudního řízení, III. práva trestního a IV. práva veřejného.

Žádáme všechny kolegy, aby nám anebo přímo Právnícké Jednotě v Bratislavě zaslali návrhy neb podněty těchto odborů se týkající. Bylo by velice záslužno, kdyby zejména příslušníci našeho stavu činně a vědeckými pracemi tohoto III. sjezdu se zúčastnili a nám aspoň název tematu oznámili.

POZVÁNÍ

k měsíční schůzi odboru »Praha« spolku notářů čsl., která konati se bude **v sobotu, dne 26. ledna 1929** o 19. hodině v restauraci »u Bumbříčka« v Praze I., Národní tř. č. 9 (I. poschodí).

Pořad jednání:

1. Volba dle §§ 12 a 15 stanov:

- a) náměstka starostova,
- b) pokladníka,
- c) dvou jednatelů.

2. Přednáška pana vicepresidenta komory, notáře Dra Rudolfa Krále:

»K otázce započitatelnosti vojenských let do služby notářské.«

V Praze, v lednu 1929.

Za

Odbor »Praha« spolku notářů čsl.

Vik t. Ludwig, jednatel. Dr. Václ. Černý, starosta.

Důležité rozhodnutí pro notáře.

Na dotaz, zda notářství jest úřadem veřejným hledíc k § 3 zákona z 3. IV. 1925 čís. 65 Sb. z. a nař., vyjádřilo se ministerstvo spravedlnosti následovně:

»Ministerstvo spravedlnosti souhlasí s názorem, že notářské komory nelze považovati za veřejné úřady podle § 3 zákona č. 65/1925 Sb. z. a n. — Povahou svou jsou tyto komory veřejnoprávními korporacemi, jaké má na mysli na příklad § 3 jazykového zákona a čl. 91 jaz. nař. č. 17/1926 Sb. z. a n. — Uvedené rozhodnutí nejvyššího správního soudu (ze dne 8. dubna 1926, č. 7302/26) vyslovilo se o právní povaze komor notářských takto:

»Notářská komora je podle VIII. hlavy zákona ze dne 15. července 1871 č. 75 ř. z., reprezentací jednoho nebo několika notářských kolegií, kteráž sama zase tvoří nucený svaz druhů z povolání, usedlých na jistém území. — Notářská kollegia jsou

se svojí reprezentací (notářskou komorou) zvláštním, od členů odlišným právním subjektem. — Obojí instituce má za účel, aby hájila a zastupovala společné zájmy členů kollegia, jakož i aby vytvářela a na venek vyjadřovala projev vůle všech členů jako celku podle pravidel pro to ve stanovách a zákonech daných. Jde o společenství, které obecný zákoník občanský v § 1023 jmenuje korporací. A protože nemůže býti pochyby o tom, že se úkoly notářské komory vztahují také na pole justiční správy — máme tu co činiti s korporací veřejnou.«

Notáře označuje jazykové nařízení (čl. 2., odst. 3.) za orgány republiky, stavíc pojem »orgán republiky« proti pojmu »úřad republiky«. — Po názoru ministerstva spravedlnosti nemůže však býti tato terminologie na překážku, aby se na notáře použilo ustanovení § 3 zákona č. 65/1925 Sb. z. a n. — Neboť pojem »veřejný úřad« má v tomto zákonném předpisu zcela jiný a daleko širší rozsah než pojem »úřad republiky« ve smyslu jazykových předpisů; veřejnými úřady podle cit. § 3 jsou nesporně na př. i úřady samosprávné. Všechny orgány republiky, vypočtené v čl. 2., odst. 3. jaz. nař. nebylo by ovšem možno pokládati za veřejné úřady podle § 3 zákona č. 65/1925 Sb. z. a n., notáře však ano. V teorii a praxi býv. rakouského práva se také tento úřední charakter notářů uznával. Tak na př. označuje Ott: Geschichte und Grundlehren des oesterr. Rechtsfürsorgeverfahrens, str. 105, notáře za »besondere vom Staate bestellte Amtspersonen«; Mischler-Ulbrich: Oesterr. Staatswörterbuch 3. sv., 2. vyd., str. 711, praví: »Das Notariat ist ein unbesoldetes staatliches Amt«, a v nálezu správního soudu Budwinski 5626 se čte: »Dass das Notariat ein Amt ist... ist richtig.«

Notářský řád zmiňuje se na četných místech o »úřadu«, »úředním sídle«, »úřední působnosti« notáře. (§ 5, nápis II. hlavy, §§ 7, 8 a j.)

Že je úřade ten veřejný, plyne jasně již z § 1 not. ř.

Na Slovensku mají notáři právní název »veřejných notářů«.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Neodporuje zákonu o společenstvech č. 71/1873 ř. z. a proto jest přípustné ustanovení stanov společenstva, že člen může býti na valné hromadě zastoupen plnomocníkem, jenž musí býti ale také členem společenstva a že žádný člen nesmí míti více plných mocí jen jednu. Rovněž je přípustno ustanovení, že se valná hromada může usnésti na tom, že členské podíly nebudou úročitelné.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 3. listopadu 1928 R I 726/28. Obchodní soud v Praze Firm 10.171/28.)

Spořitelní a záložní spolek, zapsané společenstvo s neomezeným ručením podalo opověď stanov k zápisu, tato byla rejstříkovým soudem vrácena k opravě v tom směru 1. aby § 5 stanov odst. 2. v příčině výkonu práva hlasovacího na valné hromadě zástupcem (zmocněncem) byl tak upraven, aby zákonem zaručené právo každého občana zvoliti si zástupcem kohokoliv, nebylo omezeno, zejména nikoli požadavkem, jak to činí stanov, že zmocněnec musí býti členem družstva a žádný nesmí míti více než jednu plnou moc, 2. aby v § 28 odpadlo ustanovení, že se valná hromada může usnésti, že ze závodních podílů nemají se žádné úroky platiti.

Rekursní soud stížnosti nevyhověl.

Nejvyšší soud ale vyhověl dovolací stížnosti a rozhodl, že s nařízené opravy ad 1. i ad 2. má sejíti. Odůvodnění:

Podle druhého odstavce §u 3 min. nař. ze dne 14. května 1873 č. 71 ř. z. zřízení a vedení rejstříku společenstevního nemají býti do rejstříku zapisovány opovědi, které by se nesrovnávaly se zákonnými předpisy. Tímto ustanovením je tedy soud, jenž vede rejstřík společenstevní, uložena povinnost zkoumati, zda opověď, o jejíž zápis se žádá, odpovídá zákonu. §§ 31 a 32 zákona z 9. dubna 1873 č. 70 ř. z. připouštějí zásadně zastoupení členů společenstva zmocněncem při hlasování ve valné hromadě. O osobě, kterou může člen společenstva zmocnit k výkonu hlasovacího práva, jakož i o tom, kolik členů může zmocněnec ve valné hromadě zastupovati, zákon nic bližšího nestanoví. S hlediska zákona není tedy závady, aby nebyly bližší podrobnosti o osobě zmocněn-

cově, pokud se týče o okruhu osob, jež může člen společenstva ustanovit za zmocněnce, vymezeny ve smlouvě společenské. Neodporuje proto ustanovení druhého odstavce §u 5 předložených stanov, že právo hlasovací vykonává se osobně, aneb zmocněncem, který musí býti členem společenstva a že žádný člen nesmí převzít více než jednu plnou moc, zákonu, ba ani praktičností, na niž klade důraz rekursní soud. Je naopak v zájmu společenstva, jehož účelem je podle § 1 zákona z 9. dubna 1873 č. 70 ř. z. podporovati výdělek nebo hospodářství svých členů společným provozováním obchodu neb poskytováním úvěru, aby zmocněncem nedostavivšího se člena na valné hromadě byl právě člen společenstva a nikoliv osoba cizí, která po případě není s družstevní činností dostatečně obeznámena, a aby žádný člen nepřevzal více než jednu plnou moc.

Srovnalá usnesení nižších soudů, jimiž byla nařízena oprava tohoto místa stanov, aby prý zákonem zaručené právo každého občana, zvoliti si zástupcem kohokoliv, nebylo nijak omezeno, zejména také ne požadavkem, že zmocněnec musí býti členem společenstva a nesmí míti více než jednu plnou moc, odporují tudíž zřejmě zákonu.

Není také příčiny, proč by nemohlo býti ve stanovách výslovně vyjádřeno, že se může valná hromada usnésti na bezúročnosti závodních podílů, i když toho času záročení podílů jest pravidlem. Neprávem tedy uloženo společenstvu, aby z § 28 stanov svých vypustilo dotyčné ustanovení.

K nařízeným opravám nebylo tudíž vůbec zákonného důvodu, pročž bylo odůvodněné dovolací stížnosti za předpokladů §u 16 nesp. pat. vyhověti a usnésti se, jak se stalo. — r.

K zápisu výmazu likvidační firmy společnosti s ruč. obm. není třeba svolení berní správy podle § 8 zák. ze dne 17. února 1920 č. 134 sb. z. a n.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 3. listopadu 1928 R I 735/28. Obchodní soud v Praze Firm 9110/27.)

Společnost s ruč. obm. po provedené likvidaci, zažádala o výmaz firmy.

Rejstříkový soud výmaz odepřel žádaje výkaz o svolení berní správy.

Rekursní soud usnesení to potvrdil.

Nejvyšší soud však vyhověl dovolací stížnosti, obě usnesení zrušil a nařídil rejstříkovému soudu, aby nehledě k důvodu, pro který opověděl výmazu firmy byla vrácena, o této opovědi nově rozhodl.

Odůvodnění: Jak nejvyšší soud ve svém plenárním usnesení ze dne 21. června 1923 Pres. 540/23 č. rozh. n. soudu 2753 vyložil, nevyhledává se k zápisu výmazu firmy zrušené společnosti ve smyslu § 8 zák. ze 17. II. 1920 č. 134 sb. z. a n. a nařízení vlády ze dne 20. IV. 1920 č. 259 sb. z. a n. osvědčení, že příslušná berní správa k výmazu svoluje. Ani § 290 zák. z 15. VI. 1927 č. 76 sb. z. a n., pokud se týče vládní nařízení ze dne 20. XII. 1927 č. 175 sb. z. a n. osvědčení takového k výmazu firmy nevyžaduje, neboť předpisy tyto obdobně s oněmi již uvedenými podmiňují takovým osvědčením jen zápis dobrovolného zrušení společnosti. Netřeba se tedy obíratí otázkou, zda v tomto případě vzhledem k době vzniku a zrušení společnosti osvědčení onoho podle předpisů právě vytěčených vůbec bylo potřebí.

Napadené usnesení jest ve zřejmém rozporu se zákonem, dovolací stížnost jest tedy v § 16 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. opodstatněna a bylo rozhodnuto, jak se stalo. — r.

I za platnosti zákona č. 44/1928 o ochraně nájemců lze žádati přeplatky na činži za dobu před 1. dubnem 1928 nehledě k tomu, kdy tyto přeplatky vznikly, byla-li žaloba podána před 1. dubnem 1928.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 26. října 1928 R I 722/28. Zemský soud civ. v Praze Co II 156/28. Okresní soud Vinohrady C I 184/28.)

Důvody nejvyššího soudu:

Žalobkyně domáhá se na žalovaných vrácení přeplatků na činži za dobu od 1. listopadu 1924 do 1. dubna 1928. V té době

platily zákony ze dne 25. dubna 1924 č. 85 sb. z. a n. (do 31. března 1925) a ze dne 26. března 1925 č. 48 sb. z. a n. (od 1. dubna 1925 do 31. března 1928). Žaloba byla podána dne 27. března 1928, tedy ještě za účinnosti zákona č. 48/1925.

Žalovaní namítali jednak, že žalobkyně není podle § 22/2 nového zákona o ochraně nájemníků ze dne 28. března 1928 č. 44 sb. z. a n. oprávněna žádati přeplatky na činži za dobu minulou a jednak, že tu přeplatků na činži vůbec nebylo. V tomto období řízení jest se zabývatí jen první námitkou, které oba nižší soudy s poukazem na § 5 obč. zák. nevyhověly. Rekurs žalovaných, jenž se snaží znova dovoditi, že podle § 22 (2) zák. č. 44/1928 nelze již žádati přeplatků na činži za dobu minulou a to nehledě k tomu, kdy tyto přeplatky vznikly a zda byla žaloba podána před 1. dubnem 1928, či po něm, není oprávněn. V tomto případě jde o žalobu podanou před 1. dubnem 1928 a zůstává tedy neřešena otázka, co by bylo právem, kdyby žaloba byla podána až po řečeném dni.

Předem nutno si uvědomiti, jaké změny proti dřívějšímu právu nastaly v otázce tuto rozhodované zákonem č. 44/1928. Zákony č. 85 z roku 1924 a č. 48/1925 stanovily v §u 20 (1) souhlasně, že dohoda o nájemném může býti platně učiněna jen potud, pokud smluvené nájemné neodporuje ustanovením těchto zákonů, nebo pokud nebude jinak upraveno rozhodnutím soudu podle § 22. Co bylo plněno proti tomuto ustanovení, může býti požadováno zpět se zákonnými úroky § 20 (3). Řečené zákony neuznávaly tedy platnost smlouvy o nájemném, pokud toto bylo vyšší, než zákon dovoloval a výslovně stanovily, že přeplatky mohou býti požadovány zpět. Nový zákon č. 44/1928 nepřevzal předpisu prvního odstavce § 20 z dřívějších zákonů, čímž uznal platnost dohody o nájemném, třebaže by toto bylo vyšší, než by podle zákona bylo přípustno. Tato volnost úmluvy o nájemném jest omezena jen předpisem § 22, podle něhož i za nového práva soud přezkouší na návrh nájemníkův nebo pronajímatelův úmluvy o zvýšení nájemného, nad míru, uvedenou v § 9 a upraví v řízení nesporném § 23 (3) nájemné s účinkem od nejbližšího nájemního období přiměřeně »v mezích tohoto zákona«. Změna § 22 (2) proti dřívějšímu předpisu jest v tom:

a) že nový zákon vynechal za slovy »v mezích tohoto zákona« slova »a zákonných ustanovení platných v době, kdy úmluva byla učiněna« a

b) že nový zákon přidal ještě větu: »Přeplatku za dobu minulou nelze zpět žádati«. Změna ad a) nemá proti dřívějšímu právu praktického významu, neboť i tam bylo možno upravití nájemné jen »s účinkem od nejbližšího nájemního období«. Podstatná změna však nastala přidanou větou: »Přeplatku za dobu minulou nelze zpět žádati«, o jejíž výklad jde. Důvodová zpráva vládního návrhu tisk 1475 praví k tomu doslovně: »Hned v této souvislosti budiž uvedeno, že vládní návrh připouští také, třebaž nikoli úplnou, volnost úmluvy nájemného. Omezení volnosti úmluvy nájemného jest spatřovati v tom, že i podle vládního návrhu bude lze požádati kdykoli soud o přezkoušení úmluvy nájemného, ale na rozdíl od dosavadního právního stavu nebude moci soud vynéstí nález na vrácení přeplatky za minulou dobu. Rozhodnutí soudní bude tedy působiti jen do budoucna«. Důvodová zpráva vychází tudíž z názoru, že podle dřívějšího práva mohl soud i v tomto mimosporném řízení podle § 22 (2) vynéstí nález na vrácení přeplatků i za dobu minulou. To jest ovšem omyl, neboť i podle dřívějšího předpisu § 22 (2) mohl soud v řízení mimosporném upravití nájemné usnesením jen »od nejbližšího nájemního období«, tedy jen pro budoucnost a nerozhodoval o vrácení přeplatků za minulost vůbec. Tyto přeplatky mohly býti vymáhány jen žalobou v řízení sporném a bylo pak věci procesního soudu, aby rozhodl rozsudkem, zdali a jaké přeplatky tu byly (srv. k tomu také rozh. č. 7026 a Právník 594/27). Z důvodové zprávy nelze tedy pro rozřešení naší sporné otázky nic vytěžiti.

Zákon praví jen stručně, že přeplatku za dobu minulou nelze zpět žádati. Tím ovšem jest vysloveno nejen — jak si to zákonodárci podle důvodové zprávy představovali, — že nebude moci soud v mimosporném řízení o úpravě nájemného vynéstí nález na vrácení přeplatků za minulou dobu, nýbrž jest tam implicitně vysloveno, také, že nájemník nemá vůbec ná-